

ارائه برنامه مدیریت راهبردی اکوتوریسم جزیره هنگام با استفاده از روش SWOT

بلقیس رضوانی

کارشناس ارشد محیط زیست

چکیده:

گردشگری به مجموعه فعالیتی اطلاق می شود که در جریان مسافرت یک گردشگر اتفاق می افتد. در این تحقیق، جزیره هنگام مورد بررسی قرار گرفته است. ویژگی های اقلیمی و توپوگرافی، شرایط کم نظیر اکولوژی، سواحل زیبا و گرم خلیج فارس وجود اکوسیستم های بی نظیر منطقه از جمله، سواحل زیبای مرجانی و صخره ای و غارهای دریایی و همچنین حضور دلفین ها از مهمترین جاذبه های توریستی و گردشگری منطقه محسوب می شود. ارائه برنامه مدیریت اکوتوریسم در جزیره هنگام با استفاده از تکنیک SWOT در این پژوهش مورد توجه قرار گرفته است. به منظور استفاده از ابزار مدیریت در جهت ارتقاء سطح اکوتوریسم منطقه در این تحقیق از پرسشنامه استفاده شد. ابتدا ۳ پرسشنامه برای ۳ جامعه مختلف ساکنین، گردشگران و مسئولین طراحی شد و پس از توزیع پرسشنامه ها و تجزیه و تحلیل داده های آن نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید گردشگری در منطقه مورد مطالعه مشخص گردید. به منظور تدوین و ارائه استراتژی جهت بهبود وضعیت اکوتوریسم از روش برنامه ریزی و مدیریت استراتژیک به عنوان یکی از مهمترین ارکان سیستم های مدیریت، با متدولوژی SWOT استفاده شده است و جهت اولویت بندی استراتژی های پیشنهادی، ماتریس برنامه ریزی استراتژیک (QSPM) مورد استفاده قرار گرفته است، که براین اساس استراتژی های افزایش درآمد مردم بومی از طریق توسعه طبیعت گردی در منطقه، جلب سرمایه گذاری های شرکت های مردم نهاد جهت ایجاد و توسعه پایگاه آموزش غواصی در منطقه، اشتغال زایی و ایجاد درآمد فصلی برای مردم بومی از طریق ایجاد فضاهای ورزشی ساحلی و دریایی در منطقه، افزایش بودجه جهت جذب توریست در فصول سرد سال به منطقه با حمایت سازمان گردشگری تدارک تورهای طبیعت گردی به منظور استفاده از آرامش بی نظیر منطقه و حفظ جاذبه های طبیعی به عنوان استراتژی های برتر معرفی شدند. با تخصیص بودجه توسط سازمان گردشگری و ارگان های دولتی مرتبط جهت توسعه خدمات گردشگری می توان جزیره هنگام را به عنوان قطب گردشگری کشور در فصول سرد سال معرفی نمود و باعث اشتغال زایی برای مردم بومی شد. جهت توسعه اکوتوریسم در جزیره هنگام پیشنهاداتی ارائه شده است که شامل تدارک تورهای متنوع گردشگری، کاهش آسیب های زیست محیطی و حفظ جاذبه های طبیعی و، ایجاد اسکله تفریحی و ایجاد سازمان های مردم نهاد جهت توسعه پایگاههای غواصی برای گردشگران می باشد.

کلمات کلیدی: جزیره هنگام، اکوتوریسم، روش SWOT، برنامه ریزی استراتژیک QSPM

مقدمه :

از زمانی که انسان پا به عرصه وجود نهاد همواره با طبیعت در تعامل بوده است اما به مرور زمان، توسعه فن آوری، رشد جمعیت انسانی و افزایش روند شهرنشینی وی را از طبیعت و متعلقاتش دور ساخت و منجر به افزایش تمایل انسان به گذران فراغت در تفرجگاه ها شد تا آرامش را برای خود به ارمغان بیاورد چنین بود که اولین طبیعت گردان راه را آغاز نمودند و امروزه بسیاری از مردم جهان به طبیعت گردی علاقه نشان داده و بدان مبادرت می ورزند. (ملائی توانی، ۱۳۸۶)

اکوتوریسم (گردشگری طبیعت محور) پدیده نسبتاً تازه ای است که تنها بخشی از صنعت گردشگری را شامل می شود و به وجود مناظر زیبا و حیات وحش فراوان، وابسته است. بنابراین توسعه آن و منافی که به همراه دارد، به عنوان یک ابزار قوی در حفاظت آنها